

חולין דף י"ב

שחיתת סימן אחד כדין אינו הוכחה
שיודע לשחוט

אמר רב נחמן אמר רב, ראה אחד ששחט,
אם ראהו מתחלה ועד סוף מותר לאכול

משחיטתו, ואם לאו אסור לאכול משחיטתו. ומבררת הגמרא באיזה אופן מדובר. אם יודע שאותו אחד בקי בהלכות שחיטה, למה צריך שיראהו בכל השחיטה. ואם יודע שאינו יודע הלכות שחיטה, אין בזה חידוש שאם ראה שלא שהה ולא דרס כשר, ואם לא ראה אסור? ואם לא יודע אם זה ששחט יודע הלכות שחיטה, והחידוש שאין לסמוך בכזה מקרה עד שרואה שיודע, הרי 'רוב השוחטים מומחים'. שכן שנינו בברייתא, מי שמצא תרנגולת שחוטה בשוק, או שאמר לשלוחו 'צא שחוט' והלך ומצא שחוט, חזקתו שחוט. הרי שאומרים 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן?' עונה הגמרא, באמת מדובר שיודע שזה ששוחט אינו יודע הלכות שחיטה, אולם ראה שסימן אחד שוחט כדין. ובזה חידש שאם לא ראה איך ששחט את הסימן השני אין לאכול משחיטתו, שחוששים שבמקרה שחט את הראשון כדין ובשני שהה או דרס.

אין חזקה ששליח עושה שליחותו
במי שאמר לשלוחו 'צא ושחוט' והלך המשלח

שאל רב דימי בר יוסף את רב נחמן, מה הדין

ומצא שחוט, האם יכול לסמוך שהשחיטה כשרה? אמר לו, יש חזקה שנשחט כדין. שאלו, מה הדין אם אמר לשלוחו 'צא ותרם' והלך בעל הבית ומצא תרום ולא יודע מי תרמו? אמר לו, אין חזקתו תרום. תמהה ושאלו, אם חזקה של יח עושה שליחותו שכן השליח רצה בשליחותו, אפילו בתרומה נאמר שהשליח תרם. ואם אין חזקה שהשליח עושה שליחותו, אפילו בשחיטה לא נסמוך שהשליח שחט אלא אחר שאינו בקי בהלכות שחיטה? אמר לו בבדיחות, שיענה לו בשכר שימדוד לו כור של מלח. באמת אין חזקה ששליח עושה שליחותו, אלא זה ספק. וההבדל הוא, שכשאמר לו לשחוט עבורו, גם אם יש חשש שאדם אחר שחט, הרי אומרים ש'רוב המצויים אצל שחיטה הם מומחים'. אולם כשאמר לו לתרום, אם אחר תרם אזי התרומה לא חלה, שכן מי שתורם שלא מדעת

אין תרומתו תרומה!⁹⁵

הכל מודים שרוב מצויים אצל
שחיטה מומחים

אומרת הגמרא, לכאורה מצינו מחלוקת
תנאים האם אומרים ש'רוב המצויים אצל
שחיטה הם מומחים'. ששנינו בברייתא, מי שאבדו⁹⁶ לו גדייו ותרנגוליו
והלך ומצאן שחוטים, רבי יהודה אוסר, רבי חנינא בנו של רבי יוסי
הגלילי מתיר. אמר רבי, נראים דברי רבי יהודה לאסור, כשמצאם
באשפה שהדרך להשליך לאשפה נבלות. ונראים דברי רבי חנינא בנו של
רבי יוסי הגלילי כשמצאן בבית. ולכאורה נראה שנחלקו כשמצאם בין
בבית ובין באשפה. לרבי יהודה לא אומרים ש'רוב המצויים אצל שחיטה
הם מומחים'. ולרבי חנינא 'רוב המצויים אצל שחיטה הם מומחים'? אמר
רב נחמן בר יצחק, באמת לדברי הכל רוב מצויים אצל שחיטה מומחים.
ולדברי הכל אם מצאם בבית הם כשרים, ואם מצאם באשפה שבשוק הם
אסורים. ונחלקו כשמצאם באשפה שבבית⁹⁷. רבי יהודה סובר שאדם
עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית, ולרבי חנינא אין אדם עשוי להטיל
נבלתו באשפה שבבית, שכן אינו רוצה שיהיה לו ריח רע.

מבררת הגמרא, באיזה אופן סבר רבי
לאסור כרבי יהודה כשמצא באשפה. אם
הכוונה לאשפה שבשוק, הרי בזה לא נחלקו שאסור. אלא שמצא
באשפה שבבית. אם כן קשה שהרי בהמשך אמר רבי שנראים דברי רבי
חנינא כשמצאם בבית. אם בבית ממש, הרי בזה לא חולקים שמותר,
אלא הכוונה שמצאם באשפה שבבית. ואם כן יש סתירה בדברי רבי,
שבתחילה נראו לו דברי רבי יהודה האוסר באשפה שבבית, ובסיפא נראו
לו דברי רבי חנינא שמתיר באשפה שבבית⁹⁸? מבארת הגמרא, כוונתו
של רבי להסביר את מחלוקתם כך: דברי רבי יהודה האוסר, נראים לרבי
חנינא כשמצאם באשפה שבשוק, ונחלק רק כשמצאם באשפה שבבית.

כוונת רבי להסביר את מחלוקתם
ולא להכריע להלכה

95 שכן שליחות בתרומה נלמדת מ'גם אתם' לרבות שלוחכם, ומה אתם לדעתכם אף שלוחכם כן. רש"י.

96 ה"ה נגנבו דמשום דחשיד אגנבה לא חשיד אנבלה ובתוספתא קתני בהדיא נגנבה לו תרנגולת ומצאה כו'. תוס'.

97 הוא הדין דפליגי בשוק בלא אשפה כדמוכח (בב"מ כד:). בר' חנינא שמצא גדי שחוט בין טבריא לציפורי. תוס'.

98 עמוד ב'.

ודברי רבי חנינא המתיר, נראים לרבי יהודה כשמצאם בבית.

למדנו במשנה, שהכל כשרים לשחוט חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו את שחיטתן. מדייקת הגמרא, שלא שנינו 'שמא קלקלו' שמשמעותו לאסור רק אם בדיעבד שחטו, אלא שמתוך שמועדים לקלקל אין מוסרים להם לכתחילה. אמר רבא, מכאן נלמד שאפילו חולין אין מוסרים להם לכתחלה, ואפילו אחרים עומדים על גבם.

שחיטת חולין אינה צריכה כוונה למדנו במשנה, שכולן ששחטו ואחרים רואים אותם שחיטתם כשרה. ולכאורה

הכוונה גם על חרש שוטה וקטן⁹⁹, על אף שאינם מכוונים לשם שחיטה אלא רק לחיתוך הסימנים. ומבררת הגמרא, מיהו הסובר שאין צריכים כוונה לשחיטה? אמר רבא, זו שיטת רבי נתן, שכך שנה אושעיא זעירא מבני הישיבה¹⁰⁰, זרק סכין לנועצה בכותל והלכה ושחטה כהלכה, רבי נתן מכשיר וחכמים פוסלים. ולאחר ששנה את הברייתא, אמר מדעתו שהלכה כרבי נתן. שואלת הגמרא, והרי צריך להוליך ולהחזיר את הסכין בשחיטה? עונה הגמרא, שאכן מדובר שזרק את הסכין ושחטה, ופגעה בקיר וחזרה ושוב שחטה¹⁰¹.

99 או' תוס' שמה שמצינו שבגט מועיל כשעומדים על גביהם הרי שיש בהם דעת לכתוב לשמה, או שכשמוזהירים אותם על העניין יש בהם דעת או שבט אף בשוטה מועיל כיון שמוכח שכותבים שמו ושמה ושם עירו וכו' שנעשה לשמה.

100 כך פירש"י את המילים 'דמן חבריא'. ותוס' כ' שזה שם מקום כדאמרינן בבראשית רבה אבימי חבריא מבקר בישיא הוה.

101 יכלה הגמרא גם להעמיד בסכין שיש בו חוץ לצואר כמלא צואר, שדי בהליכה, כדלקמן (ל:), אלא שרצתה להעמיד את הברייתא אפילו באיזמל. רש"י.